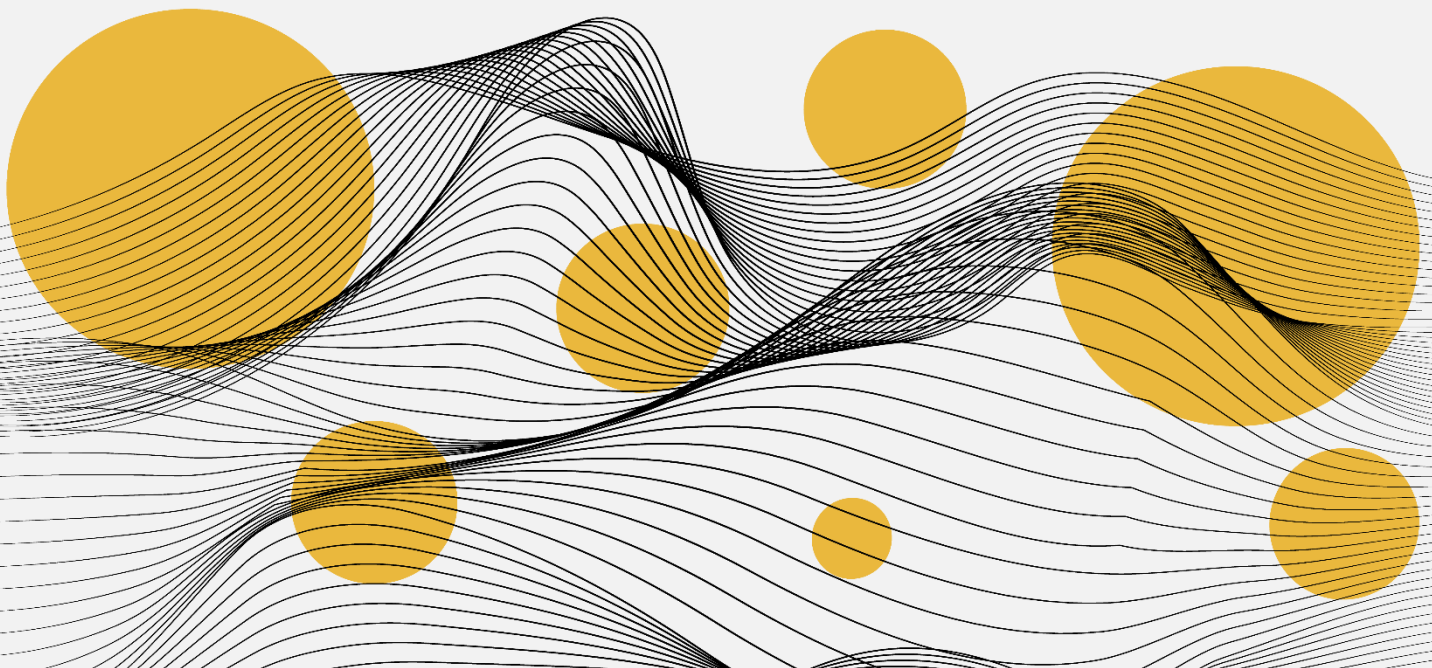

**MAISTO, KURIO MINIMALUS
TINKAMUMO VARTOTI TERMINAS,
NURODYTAS ŽYMOJE
„GERIAUSIAS IKI...“, PASIBAIGĘS**

PARDAVIMO GAIRĖS

2024 m.

Turinys

1. Įvadas	3
2. Gairių tikslas	3
3. Gairių taikymo objektas	4
4. Kuo skiriasi sąvokos „Tinka vartoti iki...“ ir „Geriausias iki...“?	4
5. Kokius maisto produktus ir kam galima parduoti pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?4	
6. Kaip įvertinti, ar galima parduoti maisto produktus, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?	6
7. Kiek laiko dar galima parduoti maisto produktus, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?8	
8. Kokie reikalavimai taikomi prekybos vietai ir maisto produktui, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?	8
9. Kokie reikalavimai taikomi elektroninės prekybos vietai ir maisto produktui, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?	9
10. Atsakomybė	10
11. Tolesnis neparduoto maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas „Geriausias iki...“ pasibaigęs, tvarkymas	11

1. Įvadas

Maisto švaistymas – didelė ir aktuali šių laikų problema, todėl ieškoma įvairių būdų, kaip jį sumažinti. Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO – *Food and Agriculture Organization*) duomenimis, beveik trečdalis viso pasaulyje pagaminto maisto prarandama ar išmetama. Maistas atliekomis virsta tiek išsivysčiusiose, tiek ir besivystančiose šalyse. Siekiant sumažinti maisto atliekų, susidarančių mažmeninėje prekyboje, kiekį, mažmeninės prekybos veiklą vykdančiams ūkio subjektams leista parduoti maisto produktus, pasibaigus jų minimaliam tinkamumo vartoti terminui (t. y. maisto produktus, žymimus nuoroda „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki ... (data) pabaigos“).

Parduodant maisto produktus, pasibaigus jų minimaliam tinkamumo vartoti terminui, būtina laikytis maisto saugą ir tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Pagrindinis maisto tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų tikslas – užtikrinti, kad vartotojams siūlomi įsigyti maisto produktai būtų saugūs. Be to, jie numato, kad maisto tvarkymo subjektai vartotojams pateiktų būtiną informaciją apie maisto produktus, kad ja remdamiesi pirkėjai galėtų tinkamai pasirinkti.

2. Gairių tikslas

Maisto produktų, kurių minimalus tinkamumo vartoti terminas pasibaigęs, pardavimo gairės (toliau – gairės) skirtos maisto tvarkymo subjektams, siūlantiems galutiniam vartotojui pirkti ir jam parduodantiems maistą, kurio minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki...“, pasibaigęs (toliau – pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistas), tačiau vis dar yra saugus ir tinkamas vartoti. Gairėmis siekiama informuoti mažmeninės prekybos veiklą vykdančius ūkio subjektus apie tai, kokių reikalavimų turi būti laikomasi, planuojant parduoti maisto produktus pasibaigus jų minimaliam tinkamumo vartoti terminui, kaip tinkamai atlikti jų tinkamumo tolesniam pardavimui vertinimą ir kaip tinkamai informuoti vartotojus.

Gairės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymu, Mažmeninės prekybos taisyklėmis¹ ir Maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ...“, yra pasibaigęs, pardavimo rekomendacijomis² (toliau – Rekomendacijos).

¹ Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697 „Dėl Mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“.

² Maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ...“, yra pasibaigęs, pardavimo rekomendacijos, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos direktoriaus 2024 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. B1-163 „Dėl maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ...“, yra pasibaigęs, pardavimo rekomendacijų patvirtinimo“.

3. Gairių taikymo objektas

Gairės taikomos mažmeninės prekybos, įskaitant nuotolinės prekybos veiklą vykdančioms, ūkio subjektams, siekiantiems **galutiniams vartotojams**³ parduoti **fasuotus negreitai gendančius** maisto produktus, pasibaigus jų minimaliam tinkamumo vartoti terminui (t. y. terminui, nurodytam žymoje „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki ...(data) pabaigos“).

4. Kuo skiriasi sąvokos „Tinka vartoti iki...“ ir „Geriausias iki...“?

Maisto produktų minimalus tinkamumo vartoti terminas gali būti nurodomas dviem būdais:

- „Tinka vartoti iki ...“;
- „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki ...(data) pabaigos“.

Pakuotėje ar ženklavimo etiketėje nurodyta žyma „Tinka vartoti iki ...“ pateikiama ant greitai gendančių maisto produktų, tokių kaip mėsos, žuvies ar paukštienos produktai, gaminiai ar pusgaminiai, pienas ir pieno produktai, šviežiai spaustos, nepasterizuotos vaisių sultys ir pan., kurių vartojimas po nurodyto žymoje „Tinka vartoti iki...“ termino gali neigiamai paveikti žmonių sveikatą. Todėl pasibaigus žymoje „Tinka vartoti iki ...“ nurodytam terminui, maisto produktai gali būti nesaugūs ir jie netinkami vartoti.

Žyma „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki ... (data) pabaigos“ pateikiama ant negreitai gendančių maisto produktų, tokių kaip kruopų, miltų, makaronų, konservuotų, džiovintų maisto produktų ir pan. Pasibaigus žymoje „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki... (data) pabaigos“ nurodytam terminui, maisto produktai dar yra saugūs vartoti, tačiau jų kokybė, tikėtina, bus jau mažesnė. Jeigu maisto produktas buvo laikomas tinkamomis sąlygomis, jį galima vartoti ir po nurodyto termino, tačiau rekomenduojama įvertinti jo kokybę.

5. Kokius maisto produktus ir kam galima parduoti, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?

Mažmeninę, įskaitant nuotolinę, prekybos veiklą vykdančios ūkio subjektai gali parduoti **maistą, supakuotą į gamintojo pirminę pakuotę**, kuris, pasibaigus minimaliam maisto produkto tinkamumo vartoti terminui, nurodytam žymoje „Geriausias iki...“, yra saugus ir tinkamas vartoti, jeigu yra laikomasi nustatytų taisyklių⁴.

³ Galutinis vartotojas – tai maisto produkto galutinis vartotojas, kuris jo nevartoja kokiam nors su maisto verslu susijusiai operacijai atlikti ar veiklai vykdyti.

⁴ Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimą Nr. 697 „Dėl Mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“, ir Maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ...“, yra pasibaigęs, pardavimo rekomendacijos, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos direktoriaus 2024 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. B1-163 „Dėl maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ...“, yra pasibaigęs, pardavimo rekomendacijų patvirtinimo“.

Pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistas gali būti parduotas **tik galutiniam vartotojui**. Draudžiama parduoti ar kitaip perduoti pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistą maisto tvarkymo subjektams, kurie vykdo veiklą viešojo maitinimo ir gamybos srityje (išskyrus atvejus, kai maistas perduotas labdarai ir (ar) paramai Labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo aprašo⁵ nustatyta tvarka).

! Pardavėjui **draudžiama**, pasibaigus minimaliam maisto produkto tinkamumo vartoti terminui, nurodytam žymoje „Geriausias iki...“ arba „Geriausias iki... (data) pabaigos“, **parduoti galutiniam vartotojui šiuos maisto produktus:**

- **maisto papildus;**

- **pradinio maitinimo kūdikių mišinius** – kaip apibrėžta 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 609/2013 dėl kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų ir viso paros raciono pakaitalų svoriui kontroliuoti⁶ (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 609/2013) 2 straipsnio 2 dalies c punkte;

- **tolesnio maitinimo kūdikių mišinius** – kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 609/2013 2 straipsnio 2 dalies d punkte;

- **perdirbtus grūdinius maisto produktus** – kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 609/2013 2 straipsnio 2 dalies e punkte;

- **kūdikiams skirtus maisto produktus** – kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 609/2013 2 straipsnio 2 dalies f punkte;

- **specialiosios medicininės paskirties maisto produktus** – kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 609/2013 2 straipsnio 2 dalies g punkte;

- **viso paros raciono pakaitalus svoriui kontroliuoti** – kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 609/2013 2 straipsnio 2 dalies h punkte.

! **Taip pat draudžiama:**

- parduoti maisto produktus, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodomas žymoje „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki ... (data) pabaigos“, tačiau jiems yra taikomi papildomi specialūs teisės aktų reikalavimai, pvz., **kiaušinius**⁷;

⁵ Labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo aprašas, patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2016 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. B1-678 „Dėl Labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo aprašo patvirtinimas.

⁶ 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 609/2013 dėl kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų ir viso paros raciono pakaitalų svoriui kontroliuoti ir kuriuo panaikinami Tarybos direktyva 92/52/EEB, Komisijos direktyvos 96/8/EB, 1999/21/EB, 2006/125/EB ir 2006/141/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/39/EB ir Komisijos reglamentai (EB) Nr. 41/2009 ir (EB) Nr. 953/2009 su visais pakeitimais.

⁷ Pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus, II priedo X skirsnio I skyriaus 3 dalį, „[k]iaušiniai vartotojui turi būti pristatomi per ne ilgesnį nei 28 dienų nuo kiaušinio padėjimo laikotarpį“.

- parduoti maisto produktus ar naudoti maistui gaminti, kurių tinkamumo vartoti terminas, nurodomas žymoje „**Tinka vartoti iki...**“, kai jų tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs.

6. Kaip įvertinti, ar galima parduoti maisto produktus, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?

Norint parduoti maisto produktus, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui,

visų pirma, būtina atkreipti dėmesį, ar toks maistas yra fasuotas ir paženklintas minimaliu tinkamumo vartoti terminu, nurodytu žymoje „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki ... (data) pabaigos“.

Antra, **privaloma įvertinti, kiek laiko toks maistas yra dar saugus vartoti (po nurodyto termino).**

Pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maisto pardavimo trukmę nustato **pats pardavėjas**, atsižvelgdamas į Rekomendacijose nustatytus reikalavimus ir terminus bei įvertinęs konkretaus maisto produkto ypatybes ir realią galimybę vartotojui jį saugiai suvartoti.

Prieš parduodant tokį maistą pardavėjui rekomenduojama atlikti maisto saugos ir tinkamumo jį vartoti maistui vertinimą: įvertinti maisto produkto ypatybes ir realią galimybę vartotojui jį saugiai suvartoti bei nustatyti konkretų maisto saugą ir tinkamumą vartoti užtikrinančių maisto pardavimo terminą, neviršijančių Rekomendacijose numatytų terminų:

1. taikant maisto saugos ir tinkamumo maistui vertinimo taisyklę „3P taisyklę“ ir (arba)

2. atlikus tokio maisto laboratorinius tyrimus (neprivaloma, tačiau jie gali būti naudingi papildomam saugos vertinimui).

Atliekant maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, saugos ir tinkamumo vartoti maistui vertinimą, rekomenduojama vertinti konkrečias maisto ypatybes ir turinčias įtakos tinkamumui vartoti sąlygas: maisto sudedamąsias dalis, laikymo sąlygas, pakuotės tipą ir kt.

Atliekant maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, saugos ir tinkamumo vartoti maistui vertinimą, taip pat rekomenduojama taikyti šią saugos ir tinkamumo vartoti maistui vertinimo taisyklę – „3P taisyklę“, kuri padeda objektyviai įvertinti maisto produktą:

1. Vizualus vertinimas „Pažiūrėk“ – patikrinkite maisto produktą ir jo pakuotę, ar nėra matomų maisto ar jo pakuotės pakitimų (vertinama maisto pirminės pakuotės būklė: ar ji nepažeista, nesuplyšusi, neatidaryta, neišsipūtusi, nesurūdijusi ir pan.), maisto išvaizda (spalvos pokyčiai, pelėsių buvimas ir pan.);

2. Kvapo vertinimas „Pauostyk“ – įvertinkite, ar maistas yra jam būdingo kvapo, ar nėra pašalinių ar gedimo proceso kvapų;

3. Skonio vertinimas „Paragauk“ – įvertinkite, ar maistas yra jam būdingo skonio. Vertinimą rekomenduojama atlikti, atsižvelgiant į numatomą įprastą vartojimo būdą ar nurodytą vartojimo instrukciją ir į tai, ar po dviejų (vizualaus ir kvapo) vertinimų laikoma, kad ragauti yra saugu.

Jeigu maisto saugos ir tinkamumo vartoti maistui vertinimas atliekamas vadovaujantis vertinimo „3P taisykle“, jis turi būti atliekamas aukščiau nurodytu eiliškumu. Skonio vertinimo („Paragauk“) pardavėjas gali neatlikti, jeigu jis kitais būdais arba vizualinio („Pažiūrėk“), ar kvapo („Pauostyk“) vertinimo metu, nustatė, kad maisto vertinamos savybės be saugos pakitimų, t. y. kad maistas saugus ir tinkamas vartoti.

! Nustačius, kad yra matomų maisto ar jo pakuotės pakitimų, maistas yra jam nebūdingos išvaizdos (su gedimo žymėmis, kenkėjais ir pan.), kvapo ir (ar) skonio, laikoma, kad toks maistas yra nesaugus arba netinkamas vartoti, ir dedamas į atliekas, kurios tvarkomos pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų reikalavimus.

Pardavėjui rekomenduojama nustatyti konkrečią procedūrą, kaip mažmeninės prekybos subjekte vertinama maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, sauga ir tinkamumas vartoti maistui ir nustatomas konkretus leidžiamas papildomas pardavimo terminas.

Žemiau pateiktas kiekvienos produktų grupės, rekomenduojamos įvertinti, pasibaigus minimaliam tinkamumo vartoti terminui, ypatybių sąrašas (jis nėra baigtinis):

Maisto produktų grupė	Atkreipti dėmesį į šias ypatybes:
Sausi nevirti makaronai, ryžiai, kruopos	kietumą, drėgmę (ar nesusokę į gumuliukus), ar nėra vabzdžių, kenkėjų ir (ar jų pėdsakų) ir pan.
sausainiai, džiovėšiai	skonio praradimą ar pasikeitimą, išsausėjimą ir (arba) suminkštėjimą, tekstūros pasikeitimą, ar nėra pelėsio ir pan.
gėrimų milteliai	produkto tekstūrą (sausį, nesusokę į gumuliukus ir pan.)
kava (malta kava ir kavos pupelės)	produkto tekstūrą (sausą, nesusokusi į gumuliukus ir pan.), ar nėra apkartimo ar pelėsio
miltai	produkto tekstūrą (sausį, birūs), patikrinti, ar nėra vabzdžių ir (ar) jų buvimo pėdsakų (kandžių, erkių ir pan.)
maisto skardinės, stiklainiai ir produktai tetrapakuotėse	pakuotę: ar nėra išgaubta, pažeista; spalvos, kvapo ir skonio pokyčius, ar nėra pelėsio ir pan.
augalinis aliejus	kvapo, spalvos, skonio pokyčius; oksidaciją
gėrimai buteliuose	kvapo, spalvos, skonio pasikeitimus, fizikinius ir cheminius pokyčius, nuosėdas
prieskoniai, žolelės	spalvos, skonio pokyčius, ar nėra vabzdžių ir (ar) jų buvimo pėdsakų, pelėsio ir pan.
garstyčios	spalvos, skonio pasikeitimus, kurie nėra būdingi produktui ir pan.

7. Kiek laiko dar galima parduoti maisto produktus, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?

Maistas, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas žymoje „Geriausias iki ...“ arba „Geriausias iki... (data) pabaigos“, yra pasibaigęs ir kuris yra saugus ir tinkamas vartoti, gali būti parduodamas galutiniam vartotojui tik po pardavėjo atlikto tokio maisto konkrečių ypatybių įvertinimo apie realią galimybę vartotojui jį saugiai suvartoti per **pardavėjo nustatytą konkretų**, bet **ne ilgesnį kaip 45 kalendorinių dienų leidžiamą tokio maisto pardavimo terminą**, išskyrus šiuos maisto produktus, kuriems taikomi tokie leidžiami pardavimo terminai:

1. **duoną, pyrago gaminius, augalinius riebalus (margariną)**, nurodytus Labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo aprašo (toliau – Aprašas) 1 priedo 27 ir 28 punktuose (eilutėse), galima tiekti parduoti **ne ilgiau kaip 2 kalendorines dienas** po minimalaus tinkamumo vartoti termino pabaigos;

2. **gyvūninius produktus (vytintą kumpį, kietuosius sūrius ir pan.)**, nurodytus Aprašo 1 priedo 30 punkte (eilutėje), galima tiekti parduoti **ne ilgiau kaip 10 kalendorinių dienų** po minimalaus tinkamumo vartoti termino pabaigos.

Pardavėjas, nustatydamas maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, leidžiamą papildomą pardavimo terminą (t. y. laikotarpį, per kurį bus vykdoma prekyba maistu, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs), turi atsižvelgti į tai, kad

- ant pakuotės ar etiketės esančioje informacinėje žymoje „Geriausias iki ...“ nurodyta diena, mėnuo ir metai reiškia, kad toks tinkamai laikomas maistas išlaiko savo specifines ypatybes iki joje nurodytos dienos pabaigos – 24 (dvidešimt ketvirtos) valandos;
- ant pakuotės ar etiketės esančioje informacinėje žymoje „Geriausias iki ... (data) pabaigos“ nurodyti tik mėnuo ir metai (nenurodyta diena) reiškia, kad toks tinkamai laikomas maistas išlaiko savo specifines ypatybes iki nurodyto mėnesio paskutinės dienos pabaigos, o jeigu nurodomi tik metai – iki nurodytų metų paskutinio mėnesio paskutinės dienos pabaigos.

8. Kokie reikalavimai taikomi prekybos vietai ir maisto produktui, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?

Jeigu pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino konkrečią pardavimo trukmę laikydamasis reikalavimų pardavėjas jau nustatė, taip pat privaloma užtikrinti, kad:

1. pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistas būtų supakuotas į gamintojo pirminę pakuotę;

2. pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maisto pirminė pakuotė būtų nepažeista;

3. vartotojui **ant pakuotės būtų pateikta aiškiai matoma įspėjamoji informacija**, kad minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, ir neuždengtas gamintojo nurodytas minimalaus tinkamumo vartoti terminas bei kita privaloma maisto produktų ženklavimo informacija;

Siūloma vartoti šiuos rekomendacinius teiginius:

- „Dėmesio! Minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs“;
- „Dėmesio! Tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs“.

- ✓ Gali būti vartojami ir kiti aiškūs ir vartotojo neklaidinantys teiginiai, informuojantys apie pasibaigusį tinkamumo vartoti terminą.
- ✓ Nurodytus teiginius rekomenduojama pateikti ryškiomis spalvomis ar kontrastingame fone aiškiai matomus, kad jie vizualiai išsiskirtų iš kitos maisto ženklavimo informacijos.

4. pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistas būtų išdėstytas jam **skirtoje atskiroje ir aiškiai pažymėtoje prekybos vietoje**.

Prekybos vietoje maistą, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, rekomenduojama

- išdėstyti tokiam maistui skirtoje atskiroje vietoje, pvz., atskiroje lentynoje, o jei nėra – atskiroje lentynos dalyje, atskirame vežimėlyje, konteineryje, krepšelyje ir kt.;
- tokią prekybos vietą pažymėti, pateikiant aiškią įspėjamą informaciją, kad minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs (teiginius pateikti ryškiomis spalvomis ar kontrastingame fone ir aiškiai).

9. Kokie reikalavimai taikomi elektroninės prekybos vietai ir maisto produktui, pasibaigus minimaliam tinkamumo terminui?

Prieš parduodant vartotojui pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistą pagal nuotoline sutartis turi būti

1. šalia maisto produkto pavadinimo aiškiai (išsiskiriančiu šriftu) pateikiama įspėjamoji informacija, kad minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs;
2. pasiūlymas pirkti pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistą teikiamas tam skirtoje atskiroje, aiškiai pažymėtoje vietoje.

Jeigu pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maisto konkrečią pardavimo trukmę laikydamasis reikalavimų pardavėjas jau nustatė, taip pat privaloma užtikrinti, kad

1. pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maistas būtų supakuotas į gamintojo pirminę pakuotę;

2. pasibaigusio minimalaus maisto produkto tinkamumo vartoti termino maisto pirminė pakuotė būtų nepažeista;

3. vartotojui **ant pakuotės būtų pateikta aiškiai matoma įspėjamoji informacija**, kad minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, ir yra neuždengtas gamintojo nurodytas minimalaus tinkamumo vartoti terminas bei kita privaloma maisto produktų ženklavimo informacija.

Siūloma vartoti šiuos rekomendacinius teiginius:

- „Dėmesio! Minimalus maisto produkto tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs“;
- „Dėmesio! Tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs“.

✓ Gali būti vartojami ir kiti aiškūs ir vartotojo neklaidinantys teiginiai, informuojantys apie pasibaigusį tinkamumo vartoti terminą.

✓ Nurodytus teiginius rekomenduojama pateikti ryškiomis spalvomis ar kontrastingame fone aiškiai matomus, kad jie vizualiai išsiskirtų iš kitos maisto ženklavimo informacijos.

Taip pat būtina pateikti vartotojams ir kitą privalomą informaciją apie maisto produktą.

Esant galimybei, rekomenduojama vartotojui pateikti informaciją, kad maisto produktą būtina suvartoti kuo skubiau.

10. Atsakomybė

Mažmeninės prekybos subjektai privalo tiekti rinkai tik saugius maisto produktus. Jiems, pagal Maisto įstatymą, taikoma atsakomybė už nesaugių produktų tiekimą rinkai. Maisto produktų gamintojai, nurodydami minimalų tinkamumo vartoti terminą ant maisto produktų ženklavimo etiketės, užtikrina, kad jų parduodami produktai yra saugūs ir kokybiški iki minimalaus tinkamumo vartojimo termino pabaigos.

Pasibaigus minimaliam tinkamumo vartoti terminui, gamintojai neatsako už produktų pakitusius kokybės ar saugos rodiklius. Gamintojai garantuoja saugą ir kokybę iki minimalaus tinkamumo vartoti termino pabaigos, nurodyto ant maisto produkto pakuotės ar ženklavimo etiketės.

Parduodant maisto produktus, pasibaigus jų minimaliam tinkamumo vartoti terminui, visa atsakomybė dėl maisto produktų kokybės ir saugos tenka pardavėjui.

11. Tolesnis neparduoto maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodytas „Geriausias iki...“ pasibaigęs, tvarkymas

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų⁸ 4 straipsnyje yra įtvirtinta atliekų hierarchija, kuri nustato prioritetų eiliškumą tvarkant atliekas. Ši hierarchija taip pat įtvirtinta Atliekų tvarkymo įstatyme. Ūkio subjektai, dėl kurių veiklos susidaro atliekų, turi imtis priemonių atliekų kiekiui bei neigiamam poveikiui visuomenės sveikatai ir aplinkai mažinti, kurti ir diegti mažaatliekes technologijas, taikyti ekologinio projektavimo reikalavimus, taupyti gamtos išteklius.

Pasibaigus pardavėjo nustatytam maisto, kurio minimalus tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, leidžiamam papildomam pardavimo terminui, rekomenduojama tokį maistą perduoti labdarai ir paramai, jei jis atitinka Labdarai ir paramai skirto maisto tvarkymo apraše nustatytus reikalavimus arba negyvūninį maistą, kuriuo gali būti šeriami gyvūnai, perduoti ūkio subjektams, kurie šeria laukinius gyvūnus ir laukinius gyvūnus, ūkinius gyvūnus ar gyvūnus augintinius laikantiems asmenims pagal Negyvūninio maisto naudojimo gyvūnams šerti tvarkos apraše⁹ nustatytus reikalavimus.

Jeigu maistas yra nesaugus ar dėl kitų priežasčių negali būti perduotas labdarai ir paramai arba gyvūnų šerimui, toks maistas turi būti tvarkomas kaip atliekos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų reikalavimais.

⁸ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas.

⁹ Negyvūninio maisto naudojimo gyvūnams šerti tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. B1-369 „Dėl Negyvūninio maisto naudojimo gyvūnams šerti tvarkos aprašo patvirtinimo“.

VALSTYBINĖ MAISTO IR
VETERINARIJOS TARNYBA

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

El. paštas: info@vmvt.lt

Telefonas: 1879

Tinklapis: www.vmt.lrv.lt